

Hans Hedtofts nytårstale

Taler

Hans Hedtoft
Statsminister

Dato

1. januar 1949

Sted

Radiotransmitteret

Landsmænd nær og fjern!

Tager jeg fejl, når jeg tror, at håbet om fredens og frihedens bevarelse har været det mest brændende af de mange gode ønsker, der i aftes og i dag er udtalt, overalt hvor landsmænd fejrede det nye år?

Det er nu snart fire år siden, historiens hidtil frygteligste krig sluttede. Vi har i dag grund til at betænke, at den var forberedt og med kynisk konsekvens blev gennemført af et diktatur. Hitler havde, som en moderne diktator må, forsikret sit eget folk om sin fredsvilje og paralyseret det til at tro, at alverden ville det ondt, og han førte det – og hele Europa – næsten til afgrundens rand.

Det er som sagt snart fire år siden, men freden, som vi ventede den, har ikke villet bryde ud. Krig i Palæstina, uro i Indonesien og Grækenland, krise i Berlin, skærpet modsætningsforhold mellem Øst og Vest – for blot at nævne et par af de seneste avisoverskrifter, der foruroliger alle tænkende mennesker.

Løftet om "frihed for frygt" er ikke indfriet. Det er en stor fordel, at vi har De Forenede Nationer, hvor modsætningerne åbent registreres, men hvilken betydning, det kan tillægges som fredsgarant, behøver ingen kommentarer.

Freden kan sikres, hvis vi selv vil, sagde Trygve Lie til os 1. juledag. Hvis ordene havde adresse til de stormagter, der jo er afgørende for krig eller fred, er de rigtige. Vi har intet højere ønske end fredens sikring, og det lidet, vi kan gøre, vil blive gjort. Men efter det, vi smerteligt har erfaret og set de seneste år, tør vi ikke tage ansvaret for at indrette os, som om freden og uafhængigheden var os garanteret. Vi føler det som en pligt at se alle den spændte situations muligheder i øjnene og varsomt følge den kommende tids udvikling. De forhandlinger, regeringen i den seneste tid har ført med de øvrige skandinaviske lande, har kun

det ene formål at sikre vor frihed og vor fred.

Kan vi bevare freden, undgå naturkatastrofer og bevare viljen til sammenhold om det væsentlige i det danske folk, er der store forudsætninger for, at 1949 kan bringe os et godt stykke mod de normale tilstande, vi alle længes efter.

Sandheden om 1948 er jo, at det på en række økonomiske områder har bragt os længere frem, end selv optimisten turde håbe ved sidste årsskifte.

Om 14 dage rejser de sidste tyske flygtninge fra Danmark, og vi bliver en tyngende byrde kvit.

Høsten blev bedre end i 1947 – selvom virkningerne af fjorårets tørke kunne mærkes blandt andet på græsningen. Vi har herigennem indvundet adskillige hundrede millioner kroner.

Industriproduktionen og beskæftigelsen er fortsat voksende. Der er næppe nogensinde i vor historie blevet præsteret så mange arbejdstimer, som der blev i 1948.

Forholdet mellem import- og eksportpriser blev gunstigere.

Udenrigshandlen er vokset, det gælder mod vest og mod øst. Ved 1948's to englandsaftaler opnåede vi forbedringer, men Danmark har stadig uopfyldte krav og ønsker, som vi i 1949 vil gøre en indsats for at søge indfriet.

Marshallplanen – denne eneste konstruktive plan for Europas genrejsning efter krigen – blev en realitet, og danske skibe bringer nu tværs over Atlanterhav og Nordsø eftertragtede dollarvarer frem til vore havne

Det er på denne baggrund af usikkerhed og risiko udadtil og stor fremgang og stabilisering indadtil, vi skal disponere for 1949.

Det langtidsprogram, som regeringen nu har afleveret til "Den Europæiske Organisation for Økonomisk Samarbejde", indeholder de retningslinjer, man venter og ønsker, at dansk økonomi vil udvikle sig efter Marshall-periodens fire år. Programmet er udarbejdet i nært samarbejde med alle dele af dansk erhvervsliv og tegner en fast opbygningslinje ind i fremtiden med vægtige

forøgelse af produktionen, med voksende udførsel og indførsel, med stigende opsparing, store investeringer og med balance på valutaregnskabet som et af de sluttelige mål. Undervejs mod disse resultater skal restriktionernes afvikling fortsættes, og forbrugets sammensætning normaliseres mest muligt.

Vel blev Danmark ikke, som så mange andre lande, ødelagt af fjendtlige bombardementer under krigen, men meget blev forsømt, og i de frie lande fandt der en erhvervsmæssig udvikling sted, som vi ikke havde betingelser for at følge med i. Nu skal det tabte genvindes, og der kræves en stor indsats af os alle, for at de opstillede mål kan nås. Men det må, og det skal lykkes.

Det gælder såvel for det enkelte menneske som for et folk, at man ikke må lade sig gå på af vanskelighederne. Uden tro, vilje til samarbejde med andre og lidt godt humør går det ikke. Vi er ikke politisk enige om alt i dette land. Tværtimod. Og det er godt det samme. Jeg tror ikke på sunde samfundstilstande, hvor der ikke er ret til fri meningsbrydning og fri meningsytring. Men den, der af de politiske diskussioner og uenigheden blandt de demokratiske partier, har ladet sig forlede til at tro, at vi i dette folk ikke er enige om det væsentlige, har aldrig forstået den grundtone, der trods alt er fælles for alle demokratiske, danske politiske partier: viljen til at tjene vort folk og vort land. Ansvarsfølelse for andet og mere end sig selv og sit eget. Ansvarsfølelse over for alt det, der forener os som landsmænd: folkehjemmet Danmark.

Jeg vil gerne udtale det håb, at [det] i 1949 – hvor vi fejrer Grundlovens 100-årsdag – skal være muligt at fortsætte og øge tempoet i genopbygningsarbejdet. I det samarbejde, der kræves hertil, mellem regering og Rigsdag, erhvervsliv, arbejdere og forbrugere, håber jeg, alle gode kræfter vil medvirke.

Færøerne fik den 23. marts det længe ønskede selvstyre. Et nyt organ, Landsstyret, med lagmanden i spidsen blev oprettet og en række særlige opgaver blev henlagt under færingernes lokale styre. Gid denne nyordning må bringe færingerne lykke i fremtiden! Fra dansk side vil jeg ved årsskiftet tilsikre, at vi også i det kommende år vil gøre vort til, at nyordningen kan blive et godt og varigt grundlag for forbindelsen mellem det færøske og danske folk.

Det grønlandske landsråd gav på møderne den 4. og 5. august i Godthåb sin tilslutning til, at der blev nedsat en kommission, der skulle tage spørgsmålene om det grønlandske erhvervsliv og Grønlands styrelse op til revision. En af de

første dage i det nye år kommer de grønlandske medlemmer af denne kommission til Danmark, og kom missionen vil omgående tage fat på sit arbejde. Måtte den få held til at vise de fremtidsveje, der kan føre det grønlandske folk fremad og opad, og måtte den formå yderligere at fæstne de århundredegamle bånd mellem Danmark og vor store nordlige besiddelse.

Lad 1949 blive et godt arbejdsår, hvor alle kræfter må samarbejde om vore store mål: at sikre rigets fremtid udadtil og indadtil, at genopbygge vort produktionsapparat og genskabe vor sociale standard. Jeg ønsker alle et lykkeligt og arbejdsrigt nytår.

Kilde

Mellbin, E.F. & Mellbin, F.-M.S. (2011) Nu gælder det Danmark! Statsministrenes nytårstaler (1. udg.) København: Lindhardt og Ringhof Forlag

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Nytårstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/hans-hedtofts-nytaarstale-1949>